

Vroeg hakselen effectief tegen graanopslag bij teelt onder stro

• TEKST : HANNEKE VAN ZUILICHEM (PPO) EN THEO VAN DER GULIK (DLV)
 • FOTO : PPO DE NOORD

Onkruidbeheersing is nog steeds een groot knelpunt in de biologische teelt van bloembollen, zowel op zand- als klei- en zavelgrond. De huidige situatie is dat onkruid wordt bestreden door het aanbrengen van een dek van tarwestro dat in het voorjaar gehakseld wordt en tot aan het rooien op het veld blijft liggen. Graanopslag uit het strodek kan echter voor problemen zorgen tijdens het groeiseizoen en bij het rooien. Hakselen van het strodek zorgt voor minder graanopslag, zelfs als dit al wordt uitgevoerd in december. Dit blijkt uit onderzoek dat uitgevoerd is op een praktijkperceel bij een deelnemer van het project BIOM.

Het opbrengen van een strodek is in de biologische teelt op zand en klei de meest gangbare methode om de onkruidgroei te beheersen. Om de opslag van graan te beperken wordt het stro gehakseld. Bij teelt op zand gebeurt het hakselen van stro rond opkomst van de gewassen in februari. Redenen om te hakselen in het vroege voorjaar zijn dat het gewas beter door het kortere stro heen groeit en dat het strodek dichter wordt, zodat het beter zou werken tegen onkruidgroei. Bovendien wordt het al opgekomen graanopslag bestreden. Naast de concurrentie met tulp om de beschikbare stikstof in de bouwvoor kan graanopslag veel problemen opleveren tijdens het rooien. Bij de teelt op zavel- en kleigrond is het wel of niet hakselen van het stro steeds een punt van discussie. Op zware grond

wordt er minder dik gedekt (12-15 ton/ha tegenover 20 ton/ha op zandgrond), omdat dit in het voorjaar de opwarming van de bouwvoor vertraagt. Het gewas groeit daarom ook zonder hakselen mooi door de strolaag heen. Met het oog op structuurbehoud van de grond is het vaak niet wenselijk om in de winter met een machine het land op te gaan. Bij het uitstellen van het hakselen tot vlak voor opkomst van de tulpen is het risico groot dat in het voorjaar door slechte berijdbaarheid van het land uiteindelijk helemaal niet meer gehakseld kan worden. Gezien het feit dat er vaak veel wieden in het verwijderen van graanopslag nodig zijn, wordt de keuze voor vroeg hakselen dan uiteindelijk toch gemaakt. Kortom: er zijn plus- en minpunten te noemen voor het hakselen van een strodek. In de praktijk op

de zavel- en kleigronden is het steeds de discussie of er gehakseld moet worden en wanneer.

PROEF

In het teeltseizoen 2004-2005 is op een perceel van zware zavelgrond bij BIOM-deelnemer Hermus een proef aangelegd om vragen van deelnemers rondom het hakselen te beantwoorden, zoals:

- In hoeverre heeft hakselen een positief effect tegen graanopslag?
- Heeft vroeg hakselen (in december) wel zin?

In de proef waren veldjes met en zonder strodek aangelegd, waarbij het strodek op een aantal veldjes wel en op een aantal veldjes niet werd gehakseld. Het hakselen vond plaats op 14 december. Er was toen al ruimschoots opslag van graan te zien.

EFFECT HAKSELEN OP GRAANOPSLAG EN ONKRUIDGROEI

Er is gedurende het groeiseizoen op twee momenten graanopslag en overige onkruiden geteld. De onkruiden en graanplantjes werden na het tellen gewied om verstoring van latere tellingen te voorkomen. Op het eerste beoordelingsmoment bleek in veldjes waar gehakseld was de helft minder graanopslag voor te komen vergeleken met veldjes waar niet was gehakseld. Op het tweede beoordelingsmoment bleek het verschil tussen beide behandelingen verwaarloosbaar. Het hakselen bleek geen effect te hebben op het aantal onkruiden dat uiteindelijk nog door het dek groeide. Gebruik van een strodek liet gemiddeld over beide tellingen bijna 70% minder onkruidgroei zien vergeleken met geen strodek.

CONCLUSIES

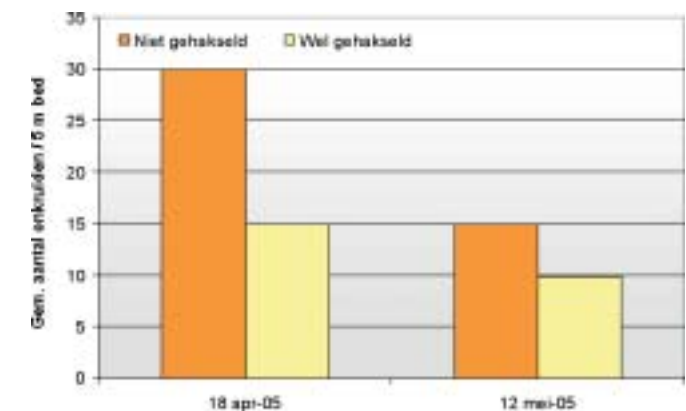
- Een strodek geeft een sterke onderdrukking van onkruidgroei ten opzichte van geen strodek.
 - Vroeg hakselen is effectief tegen graanopslag.
 - Vroeg hakselen is niet effectief tegen overige onkruiden.
- Het behaalde resultaat in deze proef liet zien dat het de moeite waard is om ook op zware gronden te kiezen voor hakselen, zelfs als dit al vroeg in de winter moet gebeuren.

Wat is BIOM?

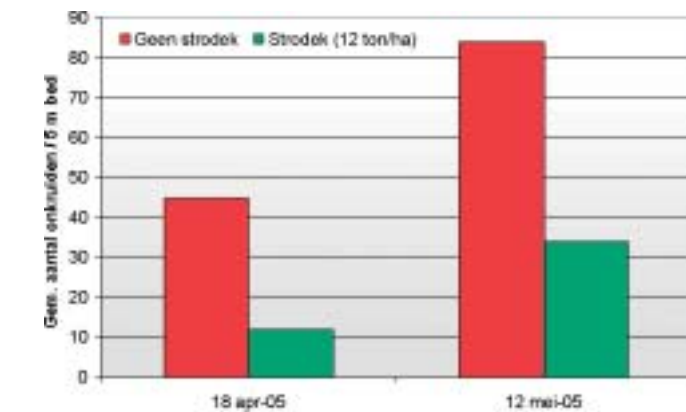
BIOM staat voor Biologische Landbouw, Innovatie en Omschakeling. BIOM is een praktijknetwerk van boeren en tuinders in de biologische open teelten. Het netwerk bestaat uit 45 ondernemers uit de akkerbouw, vollegrondsgroenten, bloembollen, bomen en fruit. Zij werken met praktijkonderzoekers en adviseurs samen aan verbetering van de biologische bedrijfsvoering en groei van de biologische sector. Het project wordt gefinancierd door het ministerie van LNV en loopt van 2002 tot en met 2005.

SCHOON STRO

Uit deze proef blijkt dat hakselen alleen een effect heeft tegen graan en niet tegen onkruiden. Wanneer uitgegaan kan worden van schoon stro, zou hakselen op zware gronden dus niet noodzakelijk zijn. In de praktijk loopt men echter regelmatig tegen het probleem aan dat het stro erg veel graankorrels bevat, zelfs wanneer speciaal kwaliteitsstro wordt gekocht. Op proefbedrijf De Noord is ervaring opgedaan met stro van winterpeen en oud stro. Nadeel was dat het stro van winterpeen een half jaar op eigen bedrijf bewaard moest worden en tijdens de opslag al gedeeltelijk verteerde. Bij het oude stro was het moeilijk om een loonbedrijf bereid te vinden om het stro te persen, omdat door de aanwezigheid van zand extra slijtage aan de persmachines optreedt. Oud stro is bovendien een deeloplossing, want graankorrels kunnen lang kiemkrachtig blijven. De grootste slag kan gemaakt worden bij het afstellen van de machine bij het dorsen van het graan. Door de dorsmachine scherper af te stellen verlies je echter weer dorscapaciteit en is er een grotere kans op beschadiging van de korrels. In de praktijk komt het stro bijna altijd via de tussenhandel bij de bollentelers terecht. Dit houdt meestal in dat er stro van verschillende herkomsten in de aangekochte partij en er dus geen zicht meer is op de kwaliteit van het stro. Zelfs wanneer van eigen stro uitgegaan kan worden (zoals in het geval van de BIOM-deelnemer) blijkt het zeer lastig om het graanopslagprobleem onder controle te houden. Afgelopen jaar is binnen het systeeminnovatieproject in Vredepeel ervaring opgedaan met stro van luzerne. Komend seizoen wordt binnen het systeeminnovatieproject in Lelystad gekeken naar andere soorten stro (zomertarwe en haver in plaats van wintertarwe).

Effect hakselen op hoeveelheid graanopslag bij biologische teelt van tulp op zware zavelgrond onder strodek ter onderdrukking van onkruid

Effect strodek (12 ton/ha) tegen onkruidgroei bij biologische teelt van tulp op zware zavelgrond

